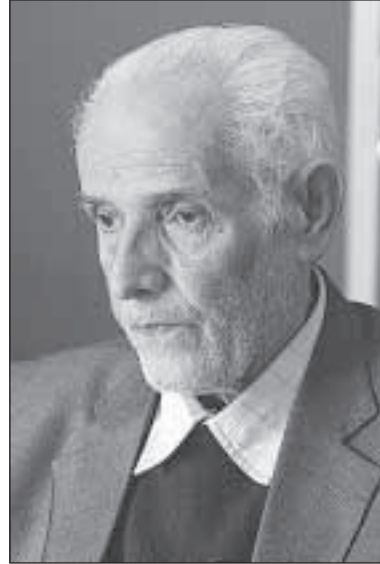

شمعی خاموش شد!

چهارشنبه هفدهم آذرماه است. آقای محمد ناصری، مدیر مسئول مجلات رشد را در فرصتی کوتاه می‌بینم. کپی یک مصاحبه در روزنامه و نیز تصویر یک نامه را به دستم می‌دهد و می‌گوید: آقای دکتر محمدیان (معاون وزیر و رییس سازمان پژوهش) سفارش کرده که این معلم مورد خوبی برای مصاحبه در مجله رشد معلم است. سعی کنید او را پیدا کنید و با وی مصاحبه‌ای داشته باشید. می‌گویم: ان شاء الله و از یکدیگر خداحافظی می‌کنیم... با کمی تأمل در اوراق، متوجه می‌شوم که آقای دکتر محمدیان شب گذشته مصاحبه‌ای از روزنامه‌ها با محمد غیائی، دبیر ماندگار دبیرستان مروی تهران را خوانده و چنان به شوق آمده که در همان لحظه نامه‌ای برای وی نوشته و از او دعوت کرده است به سازمان پژوهش بیاید و...

سه روز می‌گذرد. شامگاه شنبه، هنگام مرور در اینترنت، ناگهان چشمم به عنوان یک خبر می‌افتد: معلم ماندگار دبیرستان مروی درگذشت. خبر را می‌خوانم؛ آری، محمد غیائی دارفانی را وداع گفته و امروز هم مجلس ختم او در مسجد نور برگزار شده است. دریغ که دستمان به او نرسید! شمعی خاموش شد. روز بعد آقای ناصری می‌گوید: بلی، همان روز که نامه آقای محمدیان را به در خانه آقای غیائی می‌رسانند، می‌بینند که خانه سیاه‌پوش شده است و تمام! جالب این است که همین خبر موجب می‌شود آقای محمدیان، خطیب مجلس ختم غیائی در مسجدی شود که خود (حجت الاسلام محمدیان) امام جماعت آن است.

جواد فکوری (فرمانده اسبق نیروی هوایی)، شهید حسن باقری افشردی (فرمانده نیروی زمینی سپاه)، شهید محمدعلی فیاض بخش، شهید حاج مهدی عراقی، دکتر کاظم معتمدنژاد، حسین الهی قمشاهی، شهاب گنابادی (وزیر اسبق مسکن)، مرتضی ممیز (پدر گرافیک ایران)، پرویز تناولی (مجسمه‌ساز)، موسی زرگر (وزیر اسبق بهداشت)، احمد مسجد جامعی (وزیر اسبق ارشاد) و دکتر محمود بروجردی (داماد امام خمینی). در این مدرسه، هم چنین کسانی چون: فخرالدین حجازی، مرتضی کتیرایی، حسن اسدی لاری، عبدالحسین زرین کوب و بالاخره محمد غیائی تدریس می‌کردند.

محمد غیائی که بود؟

محمد غیائی، همان‌طور که اشاره شد، دبیر ریاضی دبیرستان مروی بود و ۵۰ سال تدریس کرد. وی در محله سید نصرالدین - خیابان خیام کنونی - در سال ۱۳۱۶ متولد شد. در تهران از دبیرستان امیرکبیر دیپلم گرفت. وارد دانشگاه تهران شد و مدرک لیسانس ریاضی و آمار خود را در سال ۱۳۳۹ دریافت کرد. سپس وارد آموزش و پرورش شد. غیائی نخست در مدرسه دانشگر تدریس می‌کرد، ولی پس از یک‌سال به مدرسه مروی رفت و همان‌جا ماند تا بازنشسته شد. شاید به همین جهت به او «معلم ماندگار مدرسه مروی» می‌گفتند. او پس از بازنشستگی، باز هم در همان مدرسه تدریس می‌کرد تا این‌که امسال، پس از انحلال مدرسه مروی، دیگر امکان ادامه تدریس نیافت و به ناچار با کلاس و مدرسه وداع کرد.

محمد غیائی به دبیرستان مروی عشق می‌ورزید. آن را «یک

به هر صورت، مرگ این معلم، که ۵۰ سال تمام در دبیرستان مروی تدریس کرد و اکنون با انحلال و پایان عمر مدرسه مروی - که ساختمان آن نیز به فروش رفت - عمر او نیز پایان یافت، موجب می‌شود تا چاپ مجله را به تأخیر بیندازیم تا یادی کنیم از یکی از بزرگ‌ترین و مؤثرترین مدارس ایران و معلم ماندگار آن، مرحوم محمد غیائی.

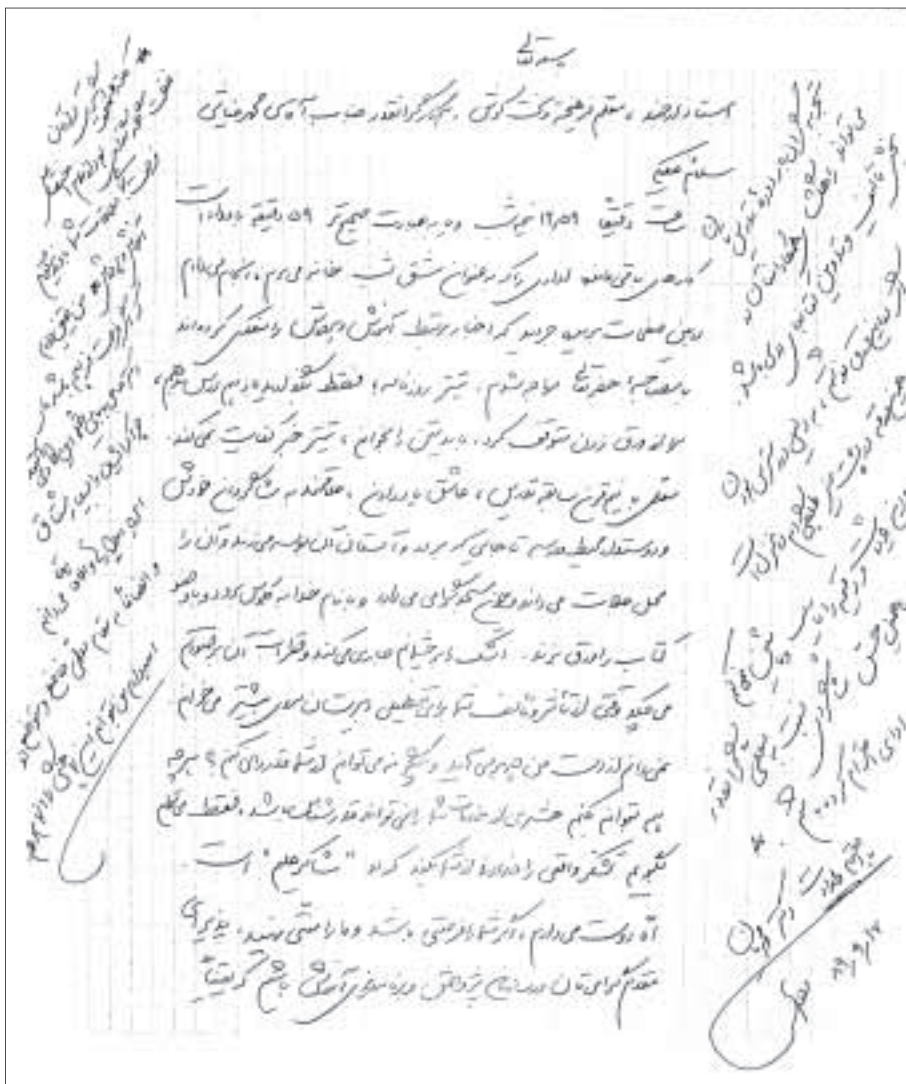
مدرسه مروی

دبیرستان مروی دومین دبیرستان تأسیس شده در شهر تهران بود (۱۳۱۵) و بسیاری از رجال سیاسی کشور در آن تحصیل کرده‌اند. مدرسه، در محله شمس‌العماره - خیابان ناصرخسرو - و رویه‌روی مدرسه علمیه مروی واقع بود. مؤسس این مدرسه شخصی به نام حاج محمدحسین خان مروی، مشهور به خان مروی بوده که مدت‌ها در قفقاز و ترکمنستان و مرو سکونت داشته است و در دوره قاجار در تهران ساکن می‌شود.

دبیرستان مروی، مدرسه‌ای مجهز بود. آزمایشگاه‌های فیزیک، شیمی و زیست‌شناسی، لابراتوار زبان، اتاق‌های مخصوص تاریخ، رایانه، ریاضی و دیگر امکاناتی داشت که موجب شده بود داوطلبان بسیاری مشتاق به تحصیل در آن شوند. ساختمان این دبیرستان سرانجام در سال ۱۳۸۹ واگذار شد و بدین ترتیب، عمر ده‌ساله آن به پایان رسید. مدرسه مروی آدم‌های بسیاری را پرورش داد که پاره‌ای از آن‌ها چهره‌هایی مشهور و تأثیرگذار شدند. اسامی پاره‌ای از فارغ‌التحصیلان سرشناس آن را می‌آوریم:

هادی منافی (وزیر اسبق بهداشت)، جلال آل احمد، ابوالقاسم حالت، محمدعلی نجفی (وزیر اسبق آموزش و پرورش)، شهید

شهید سید کاظم موسوی (۱۳۶۰-۱۳۱۳)
معلم، مؤسس، اهل قلم، معاون وزیر. تهران
در شهر میامی، در خانواده‌ای روحانی متولد شد و در همان چادروس مقدماتی را نزد پدرش فرگرفت. از سیزده‌سالگی به حوزه علمیه مشهد رفت و دروس حوزوی را ادامه داد. در سال ۱۳۴۱ به تهران انتقال یافت و در دبیرستان علوی به تدریس مشغول شد. هم‌زمان تحصیلات دانشگاهی را نیز در رشته الهیات ادامه داد و تاملر حله دکترایش رفت. موسوی در تأسیس مدارس دخترانه روشنگر تهران با حجت‌الاسلام شامچراغی همکاری داشت. اهل قلم بود و با مرحوم رضا روزبه، کتاب‌های عربی آسان را تألیف کرد. پس از انقلاب، از سوی امام خمینی، به عنوان نماینده ایشان در وزارت آموزش و پرورش منصوب شد و چون شهید رجایی به وزارت رسید، او را به سمت معاون پژوهشی خود و رییس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی منصوب کرد. سید کاظم موسوی در فاجعه هفتم تیر ۱۳۶۰ به شهادت رسید.

محیط مقدس» و «دبیرستان چریک خیز» می دانست و معتقد بود «قداست دبیرستان مروی مدیون بانی آن است». غیائی در چنین مدرسه‌ای به‌طور بی‌امان کار کرد و هرگز خسته نشد. آن‌طور که خود می‌گفت: زمانی بود که «در هر سال معمولاً شش تا کلاس ششم دبیرستان ریاضی داشتیم با ۸۰ تا ۱۰۰ دانش‌آموز. من کلاس ۱۱۹ نفری هم داشتم. یعنی به‌طور متوسط هر سال ۸۰ دیپلمه داشتیم». از این‌رو، وقتی در تابستان امسال دیگر نتوانست به تدریس ادامه دهد، به شدت آزرده شد. می‌گفت: خیلی تمایل دارم بروم شهرهای کوچک و آنجا تدریس کنم. من همیشه به همسر می‌گویم اگر بگذارند بروم و در روستاهای کوچک تدریس کنم، باز قدری برایم تسلی می‌شود.

غیائی از شاگردان خود، بویژه شاگردان برجسته‌اش بسیار یاد می‌کرد و دو تا از بهترین‌های آن‌ها را **آقایان فلاح و نجفی** (دکتر محمدعلی نجفی) می‌دانست. این دو از شاگردان نخستین سال‌های تدریس او بوده‌اند.

محمد غیائی به معلمانی که خود از آن‌ها درس آموخته بود

نیز توجه داشت و نسبت به آن‌ها بسیار قدردان بود. در سال ۸۸ روزنامه جمهوری اسلامی با وی مصاحبه‌ای کرد که در پنجم اردیبهشت ماه آن سال به چاپ رسید. در آن‌جا از وی سؤال می‌کنند: «شما قریب ۵۰ سال معلمی کرده‌اید و می‌کنید. به‌طور طبیعی دانش‌آموز و دانشجو هم بوده‌اید. آیا می‌توانید از معلم و استادی که از او تأثیر گرفته باشید، نام ببرید؟» مرحوم غیائی پاسخ می‌دهد: «بله، آقای پرویز شهریاری روی من تأثیر گذاشت. من مدتی در آموزشگاه آذر درس می‌خواندم. چهار پنج نفر رفیق و هم‌کلاسی بودیم. رفتیم ثبت‌نام کردیم. معلم ما استاد پرویز شهریاری بود. ما در میانه راه به کمبود مالی برخورد کردیم. رفتیم پیش آقای پرویز شهریاری مشکلمان را گفتیم. گفتیم پول پرداخت شهریاری نداریم و می‌خواهیم از حضور شما مرخص شویم. استاد شهریاری اجازه نداد آموزشگاه را ترک کنیم و به ما رایگان درس داد. به ما اصرار می‌کرد که بیاوید درس بخوانید و فکر شهریاری نباشید. می‌گفت: من شما را دوست دارم، به شما درس می‌دهم و شهریاری هم نمی‌خواهم».

غیائی در ادامه از **موسی آذرنوش** هم یاد می‌کند و می‌گوید:

«او اولین رییس دبیرستان مروی بود. معلم ریاضی بود و گیلاتی؛ بسیار خوش بیان بود. در علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به درس و تحصیل بسیار استاد بود. بچه‌ها در کلاسش با عشق و علاقه حضور می‌یافتند.»

باری، هزار سال پیش، هنگامی که شهید بلخی شاعر درگذشت، رودکی، دوست شاعر او، دوبیتی در رثای وی سرود که هنوز تازه می‌نماید: با ذکر این دو بیت، یاد استاد محمد غیائی را گرامی می‌داریم و با تسلیت به همسر داغ‌دارش، برای آن معلم خدمت‌گذار آرزوی غفران و رحمت الهی داریم:

کاروان شهید رفت از پیش
وان ما رفته گیر و می‌اندیش
از شمار دو چشم یک تن کم
وز شمار خرد هزاران بیش

سایت مدرسه مروی: www.marvi-mandegar.ir

زیرنویس

۱. اولین دبیرستان تهران، دبیرستان البرز است.